

Professionaalse eetika vastutuse tagamine – võimalused ja vahendid

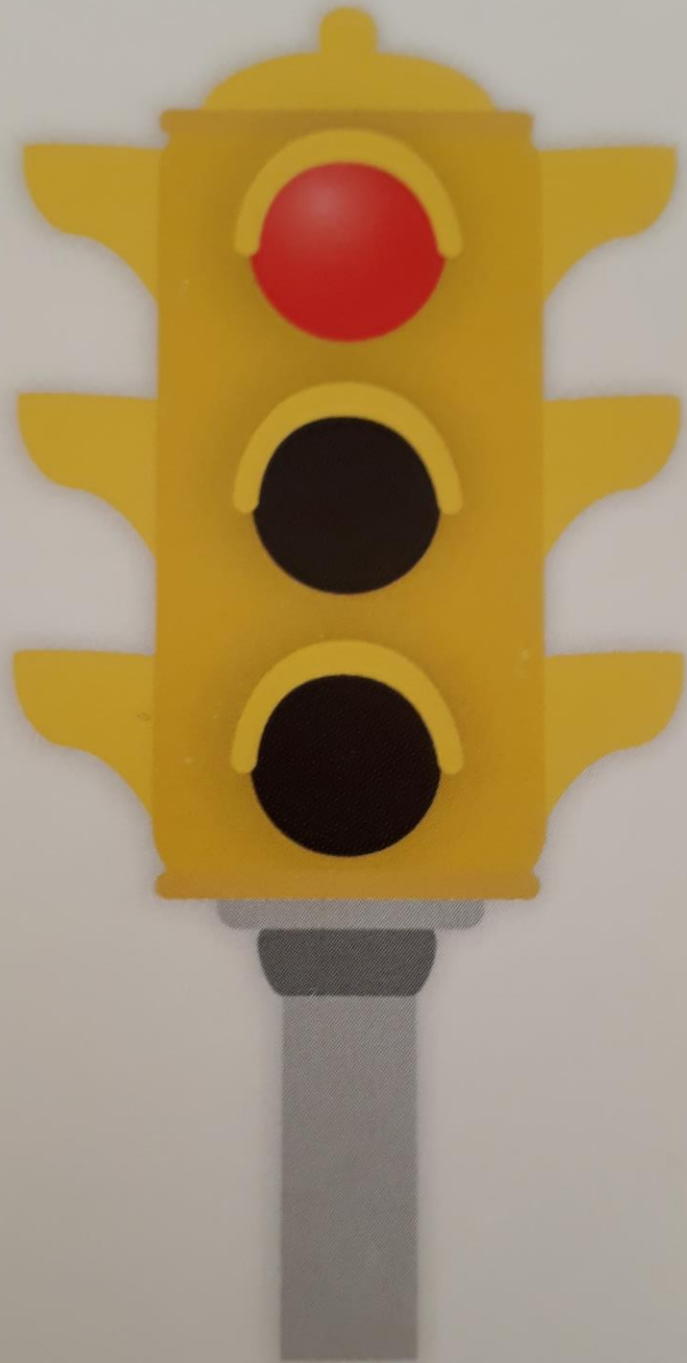
Halliki Harro-Loit

Tartu Ülikool

Vastutuse instrument =
koodeksi rakendamine

- Rakendamine =
igapäevasest elust
„väljatõstetud“
juhtumid
(märkamine,
kaalumine,
lahendamine,
õppimine)
-

Vastutuse tagamise vahendid... milleks?

- Kokkulepitud **reeglite (ei tohi)** jõustamiseks
- Olukordadeks, kus on tõsine väärtuskonflikt, mida ei saa organisatsiooni sisese või kolleegide omavahelise arutelu abil lahendada

Vastutuse tagamise vahendid... milleks?

- Kokkulepitud reeglite (teeb) jõustamiseks
- Juhtumite abil koodeksile tõlgenduspraktika loomiseks
- Nõu küsimiseks ja saamiseks
- Õppimiseks
- Nõrgema osapoole kaitsmiseks

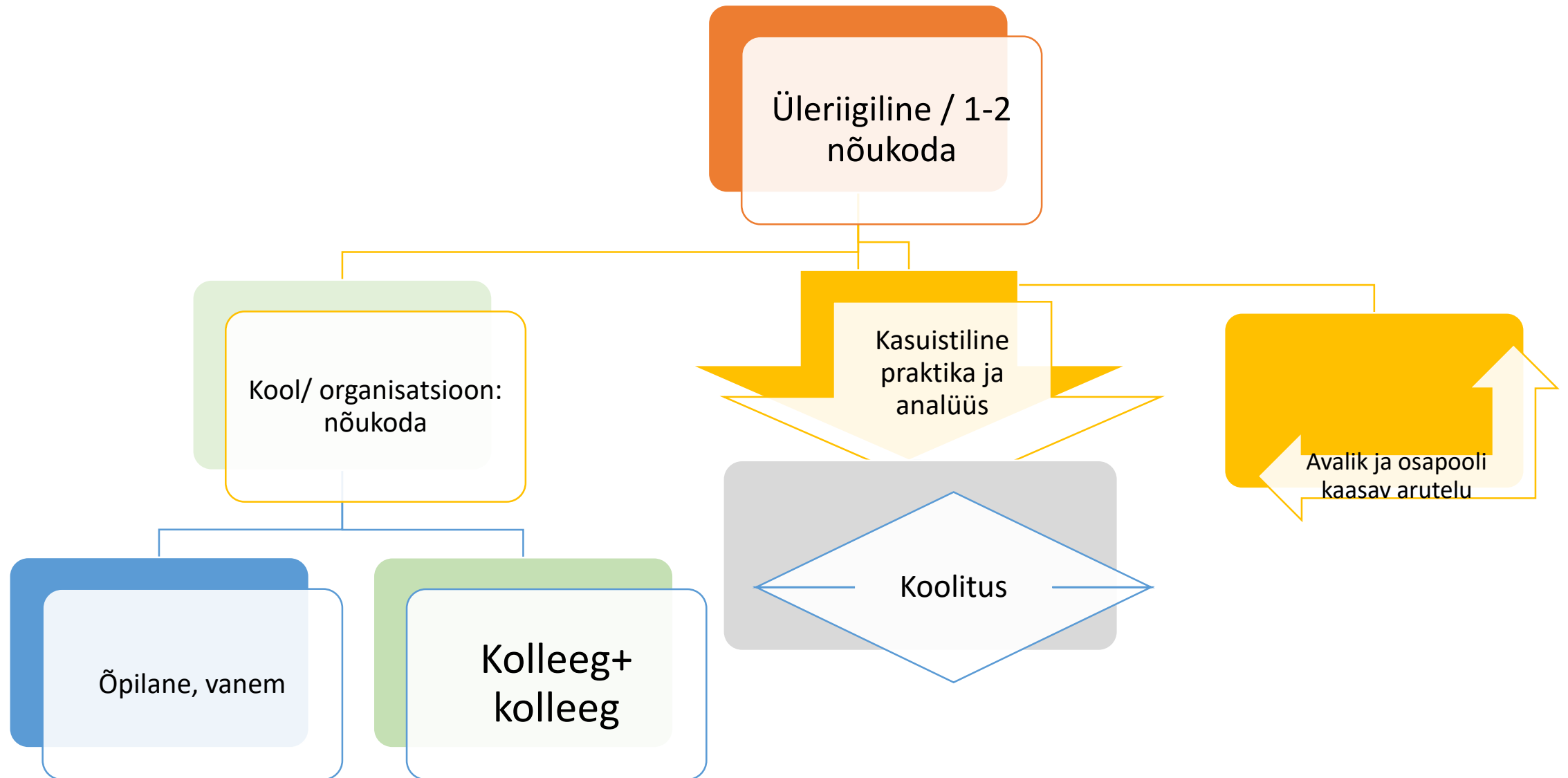
Mida kardetakse? Süüdistusi ja süüdimõistmisi

- Vastutuse tagamise vahendid peavad lähtuma vähima kahju printsiibist – protsessis osalejad jäävad terveks ja saavad võimaluse õppida vigadest ja/või õpivad tähele panema kommunikatsiooni
- Nõukodade puhul on oluline eesmärk, koosseisud/esindatus/rotatsioon, töö alused, protsessi reeglite läbimõeldus

Millised vastutuse vahendid on teistes professionaalse eetika valdkondades olemas?

- Suur variatiivsus (nii ajalooliselt kui geograafiliselt) on ajakirjanduse, meedia ja kommunikatsiooni valdkonnas (analoogiliselt hariduse valdkonnale on see ühiskonnale avatud)
- **Nõukojad/komiteed, ombudsmanid (vahemehed), juhtumite arutelud/seminarid; meelelahutus/kirjandus/kunst; erinevused kaebuste esitamise võimalused**
- Reaktiivsed ja proaktiivsed vahendid
- Süsteemi sisesed (õpetajate vahelised) ja avatud vahendid (õpetaja, kogukond/vanemad/õpilased)

Tasandid

Rohujuure tasand (A) ja koolisisene nõukoda (B) –võimalused ja riskid

- A eelduseks on, et koodeksis on punkt „*märkamise kommunikatsiooni*“ kohta (nii kriitika kui vastuvõtu osas) – **märka, räägi asjaosalisega, võta kriitikat kui võimalust õppida.**
- kui märkad, et keegi käitub viisil, mis pole kooskõlas õpetaja professionaalse eetika normidega, anna sellele inimesele sellest teada, mitte süüdistades, aga küsides... (Nt. Kas sa panid tähele, et sa selle õpilasega rääkisid ärritunud hääletooniga?“ Vastus: Aitäh, et märkasid, kas tundus, et ma läksin seekord liiale?“)
- Koolisisene nõukoda (B) – võtab vastu kaebusi ja olukorra kirjeldusi, aitamaks töötajaid, õpilasi ja vanemaid.
- Risk: nõukoja protseduur peab vastama hea nõustamise metoodikale ja vähemalt üks liige peab oskama nõustamistehnikaid.

Üleriigilise nõukoja võimalused ja riskid

- Distant!
- Tuumkompetents peaks säilima ka rotatsiooni tingimustes
- Kogemustega inimeste rotatsioon aitab laiendada *vastutuse instrumentide kasutamise head tava*
- Risk: juhtumi kõikide oluliste detailide selgitamine võib olla keeruline ja töömahukas
- Kaebuste/*pöördumiste* puhul tuleb säilitada konfidentsiaalsus vs luua siiski ka kasuistiline praktika
- Suurte rikkumiste puhul tuleb mõelda välja sekkumise vii, mis võimalikult vähe osapooli kahjustaks

Aitäh kuulamast!

